

**Federaal
Planbureau**

Economische analyses en vooruitzichten

**Instituut
voor de nationale
rekeningen**

Milieubelastingen naar economische activiteit

2008-2011

September 2013

Kunstlaan 47-49
1000 Brussel

E-mail: contact@plan.be
<http://www.plan.be>

Federaal Planbureau

Het Federaal Planbureau (FPB) is een instelling van openbaar nut.

Het FPB voert beleidsrelevant onderzoek uit op economisch, sociaal-economisch vlak en op het vlak van leefmilieu. Hiertoe verzamelt en analyseert het FPB gegevens, onderzoekt het aanneembare toekomstscenario's, identificeert het alternatieven, beoordeelt het de gevolgen van beleidsbeslissingen en formuleert het voorstellen.

Het stelt zijn wetenschappelijke expertise onder meer ter beschikking van de regering, het Parlement, de sociale gesprekspartners, nationale en internationale instellingen. Het FPB zorgt voor een ruime verspreiding van zijn werkzaamheden. De resultaten van zijn onderzoek worden ter kennis gebracht van de gemeenschap en dragen zo bij tot het democratisch debat.

Het Federaal Planbureau is EMAS en Ecodynamische Onderneming (drie sterren) gecertificeerd voor zijn milieubeheer.

url: <http://www.plan.be>

e-mail: contact@plan.be

Contactpersoon voor deze publicatie: Guy Vandille, gv@plan.be.

Overname wordt toegestaan, behalve voor handelsdoeleinden, mits bronvermelding.

Verantwoordelijke uitgever: Henri Bogaert

Woord vooraf

De Europese Verordening 691/2011 verplicht de lidstaten van de Europese Unie om vanaf dit jaar drie milieu-economische rekeningen te leveren. Het gaat om de rekening voor milieubelastingen naar economische activiteit (Environmental Taxes by Economic Activity, ETEA), de luchtemissierekeningen (Air Emissions Accounts, AEA) en de materiaalstroomrekeningen voor de gehele economie (Economy-Wide Material Flow Accounts, EW-MFA).

Het Instituut voor de nationale rekeningen (INR) presenteert in deze publicatie de rekening voor milieubelastingen naar economische activiteit voor de jaren 2008-2011.

Milieu-economische rekeningen zijn satellietrekeningen van de nationale rekeningen. De wet van 21 december 1994 aangaande sociale en diverse bepalingen, Titel VIII (bepalingen met betrekking tot het INR), wijst het opstellen van satellietrekeningen van de nationale rekeningen toe aan het Federaal Planbureau (FPB).

De door het FPB uitgewerkte methodologie werd goedgekeurd door het Wetenschappelijk Comité voor de nationale rekeningen.

De voorzitter van de Raad van bestuur
van het Instituut voor de nationale rekeningen

Jean-Marc Delporte

Brussel, september 2013

Inhoudstafel

Commentaar	1
De milieubelastingen in cijfers	1
Tabellen	5
1. Totale milieubelastingen	5
2. Energiebelastingen	7
3. Vervoerbelastingen	9
4. Belastingen op vervuiling	11
5. Belastingen op hulpbronnen	13
Methodologie	15
Inleiding	15
1. Identificatie van de milieubelastingen	16
2. Toewijzing aan de belastingbetalers	18
2.1. Energiebelastingen	18
2.2. Vervoerbelastingen	20
2.3. Belastingen op vervuiling	21
2.4. Belastingen op hulpbronnen	23
3. Referenties	25

Commentaar

De milieubelastingen in cijfers

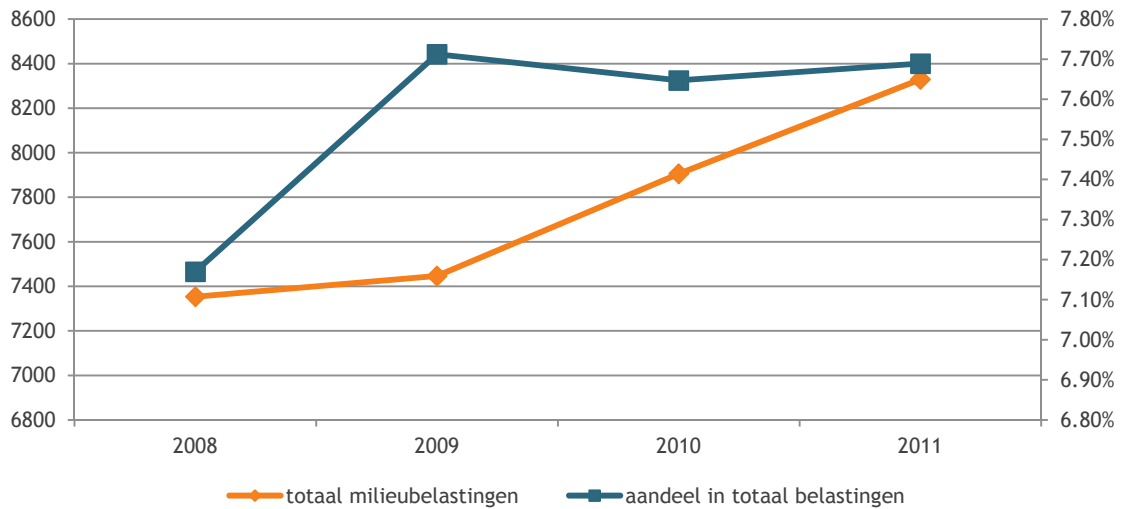
Volgens de definitie van Eurostat¹ dient elke belasting die geheven wordt op een belastingbasis die milieuvervuilend of grondstofuitputtend is, te worden beschouwd als een milieubelasting. Het scala aan belastingen waar rekening mee gehouden dient te worden is dus veel ruimer dan belastingen die geheven worden op de vervuiling zelf. De accijnzen op olieproducten worden bijvoorbeeld ook als milieubelastingen beschouwd. Btw wordt dan weer buiten beschouwing gelaten omdat dit om een algemene belasting gaat die op alle producten geheven wordt, die bovendien grotendeels aftrekbaar is.

Eurostat deelt de milieubelastingen in vier categorieën in: energiebelastingen, vervoerbelastingen, belastingen op vervuiling en belastingen op hulpbronnen. Alle belastingen die geheven worden op energieproducten zitten in de eerste categorie, ook de belastingen op benzine en diesel. De vervoerbelastingen omvatten enkel belastingen op transport die los staan van het energieverbruik, zoals de jaarlijkse verkeersbelasting. Belastingen op vervuiling omvatten belastingen op gemeten of geschatte vervuiling, op het beheer van vast afval, en op geluidsoverlast. Belastingen op hulpbronnen omvatten belastingen op watergebruik en het gebruik van grondstoffen afkomstig uit bos- en mijnbouw.

Figuur 1 toont dat de totale milieubelastingen in België tussen 2008 en 2011 stegen van € 7,4 miljard (2,12% van het bbp) naar € 8,3 miljard (2,25% van het bbp). De stijging van de inkomsten uit milieubelastingen verliep iets sneller dan de toename van de totale belastinginkomsten van de Belgische overheden. Daardoor nam het aandeel van de milieubelastingen in de totale belastingen toe van 7,2% naar 7,7%. Die “vergroening” van de belastingen vond plaats tussen 2008 en 2009, het jaar waarin de toename in euro eigenaardig genoeg het kleinst was. De reden hiervoor is een daling van de totale belastinginkomsten in 2009. Daarna bleef het aandeel stabiel.

¹ Zie: Eurostat (2001), Environmental taxes – a statistical guide, Methods and Nomenclatures in Economy and finance, Luxembourg.

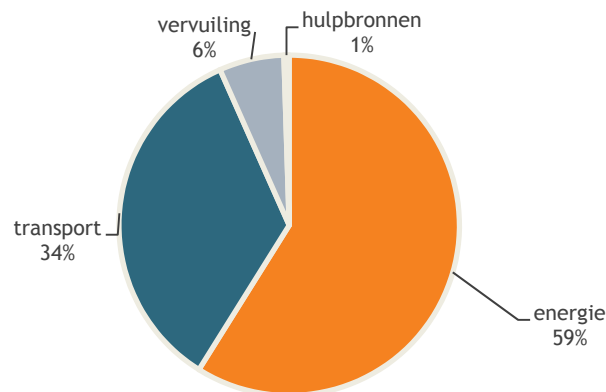
Figuur 1 Evolutie van de totale milieubelastingen
 2008-2011, in miljoenen euro's (linkeras) en in procent van de totale belastingen (rechteras)

Bron: INR

De verdeling volgens type milieubelasting, evenals volgens betaler, was vrij stabiel over de beschouwde periode. Figuur 2 toont dat energiebelastingen het grootste deel (59%) van de Belgische milieubelastingen uitmaakten in de periode 2008-2011. Vervoerbelastingen leverden iets meer dan een derde van de totale milieubelastingen op. De belastingen op vervuiling waren slechts verantwoordelijk voor 6% van de milieubelastingen, en de belastingen op hulpbronnen haalden amper 1% van het totaal.

Figuur 2 Verdeling volgens type milieubelasting
 Gemiddelde 2008-2011, in procent van de totale milieubelastingen

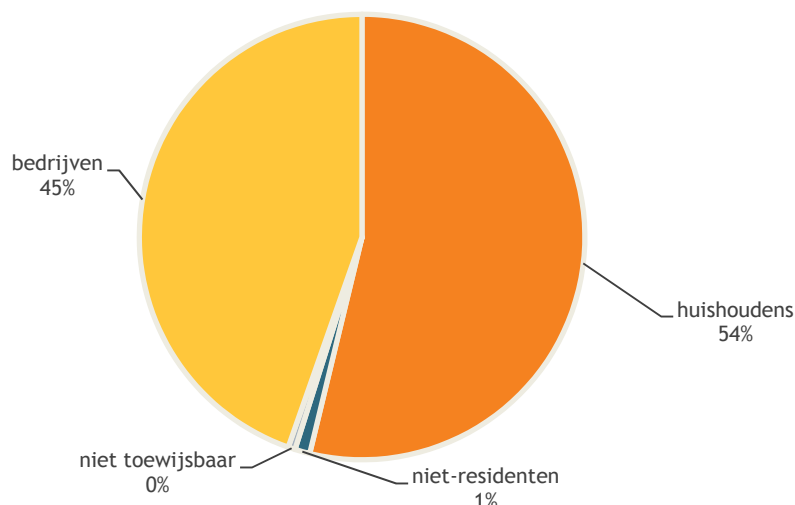

Bron: INR

Figuur 3 toont dat iets meer dan de helft van de milieubelastingen in de periode 2008-2011 betaald werd door de huishoudens, terwijl de bedrijven 45% voor hun rekening namen. Een miniem deel kon niet worden toegewezen, terwijl ook het aandeel van de niet-residenten verwaarloosbaar was.²

² Hierbij dienen we er wel op te wijzen dat er geen accijnzen op benzine of diesel aan de niet-residenten werden toegewezen, daar er geen gegevens bestaan over de hoeveelheid brandstof die in België door niet-residenten getankt wordt. Al dergelijke accijnzen werden toegewezen aan Belgische residenten.

Figuur 3 Wie betaalt de milieubelastingen ?
 Gemiddelde 2008-2011, in procent van de totale milieubelastingen

Bron: INR

De huishoudens betaalden meer dan de bedrijven doordat ze zowel van de vervoerbelastingen als de belastingen op vervuiling het grootste deel voor hun rekening namen, zoals blijkt uit tabel 1. Het omgekeerde is waar voor de energiebelastingen, waarvan een groter deel betaald werd door de bedrijven.

Tabel 1 Betalers per type milieubelasting
 Gemiddelde 2008-2011, in procent van het totaal per type

	Energie	Vervoer	Vervuiling
Huishoudens	47.5	64.8	56.6
Bedrijven	52.1	32.7	43.2
Niet-residenten	0.4	2.5	0.0
Niet toewijsbaar	0.0	0.0	0.3

Bron: INR

Wanneer we de bedrijven apart beschouwen, maakt tabel 2 duidelijk dat de transportsector te land veruit de belangrijkste betaler was van milieubelastingen in de periode 2008-2011. Het gaat hierbij in hoofdzaak om betalingen van accijnzen op minerale oliën door firma's die transport over de weg verzorgen. Meer dan een vijfde van alle milieubelastingen betaald door de bedrijven werd betaald door deze bedrijfstak. De bouw en de opslag en vervoerondersteunende activiteiten betaalden elk nog eens ongeveer 10% van dat totaal. Samen met de verhuur en lease (voornamelijk van motorvoertuigen) waren de drie voornoemde bedrijfstakken verantwoordelijk voor bijna de helft van de milieubelastingen betaald door bedrijven.

Tabel 2 Aandeel bedrijfstakken (NACE) in totale milieubelastingen bedrijven
Gemiddelde 2008-2011, in procent

Bedrijfstak	Aandeel
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	21.9
Bouwnijverheid (41-43)	10.0
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	9.9
Verhuur en lease (77)	5.3
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	5.2
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	4.6
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van motorvoertuigen (46)	3.9
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval, terugwinning, sanering (37-39)	2.9
Detailhandel, met uitzondering van handel in auto's en motorfietsen (47)	2.3
Horeca (55-56)	2.1

Bron: INR

Tabellen

1. Totale milieubelastingen

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	13.82	10.56	11.38	12.66
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	2.46	2.52	2.43	2.60
Visserij en aquacultuur (03)	1.29	1.28	1.28	1.33
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	4.44	4.48	4.82	5.05
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	47.69	48.23	51.42	53.40
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	6.89	6.68	7.32	7.74
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	5.41	5.41	5.83	6.16
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	2.69	2.46	3.01	3.34
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	5.13	5.09	5.44	5.75
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	5.79	5.39	6.73	6.78
Vervaardiging van chemische producten (20)	20.74	19.28	23.94	25.78
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	2.33	2.23	2.60	2.77
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	4.01	3.91	4.41	4.75
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	24.06	24.22	25.73	27.34
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	21.07	20.20	23.76	25.49
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	32.78	33.35	34.90	36.52
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	3.68	3.66	4.02	4.17
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	5.93	5.95	6.36	6.81
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	6.86	6.93	7.22	7.70
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	5.07	5.04	5.62	5.88
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	0.96	0.96	1.05	1.10
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	7.75	7.98	8.27	8.54
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	7.71	7.96	8.18	8.68
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	160.14	120.95	190.69	263.78
Winning, behandeling en distributie van water (36)	35.04	36.99	42.60	36.59
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	110.18	96.56	95.54	101.95
Bouwnijverheid (41-43)	324.03	338.87	353.17	371.13
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	69.71	71.80	77.98	74.84
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	129.01	133.99	137.66	143.23
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	74.51	76.85	81.71	85.93
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	719.17	743.09	771.01	801.35
Vervoer over water (50)	16.60	16.97	17.97	18.58
Luchtvaart (51)	0.73	0.74	0.79	0.81
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	324.77	330.92	351.65	364.78
Posterijen en koeriers (53)	24.22	24.96	25.36	26.00

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	71.17	72.33	76.24	77.37
Uitgeverijen (58)	5.82	5.94	6.34	6.57
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	5.48	5.59	5.93	6.17
Telecommunicatie (61)	19.08	19.94	21.44	22.36
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	40.92	41.68	44.20	46.42
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	40.07	40.74	42.25	44.12
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	35.03	35.53	36.76	38.16
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	34.45	35.51	37.80	39.48
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	57.34	58.19	66.91	65.17
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	59.49	61.86	66.61	70.41
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	41.29	42.69	45.15	47.21
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	9.13	9.46	9.90	10.38
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	3.63	3.67	3.88	4.10
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	2.42	2.54	2.74	2.86
Verhuur en lease (77)	177.10	181.54	183.53	192.98
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	63.82	55.46	60.10	64.37
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	11.05	11.80	12.26	13.26
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	62.35	64.58	68.48	71.77
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	152.06	156.13	165.15	170.22
Onderwijs (85)	28.24	29.89	31.83	33.46
Menselijke gezondheidszorg (86)	66.96	68.52	73.28	75.37
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	22.71	22.81	24.93	25.29
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	3.74	3.80	4.04	4.16
Sport, ontspanning en recreatie (93)	8.90	9.25	9.84	10.21
Verenigingen (94)	4.37	4.73	5.10	5.22
Reparatie van computers en consumentenartikelen (95)	9.72	9.94	10.56	10.94
Overige persoonlijke diensten (96)	16.74	17.47	18.93	20.05
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0.00	0.00	0.00	0.00
Extra-territoriale organisaties (99)	0.68	0.00	0.10	0.23
Totaal bedrijven	3280.43	3298.01	3536.16	3737.63
Huishoudens	3964.00	4028.70	4238.61	4455.36
Niet-residenten	80.09	76.91	85.21	95.18
Niet toegewezen	29.08	42.89	45.43	41.13
Totaal	7353.60	7446.50	7905.40	8329.30

2. Energiebelastingen

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	0.99	0.71	1.19	1.69
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	0.00	0.00	0.00	0.00
Visserij en aquacultuur (03)	0.00	0.00	0.00	0.00
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	4.07	4.08	4.45	4.67
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	28.85	28.52	31.92	33.77
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	4.05	3.86	4.57	4.98
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	3.39	3.30	3.76	4.02
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	2.09	1.86	2.44	2.78
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	2.34	2.24	2.63	2.87
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	4.37	3.92	5.04	5.37
Vervaardiging van chemische producten (20)	16.32	14.71	19.03	21.32
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	2.04	1.94	2.29	2.49
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	2.55	2.39	2.89	3.18
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	17.95	17.67	19.89	21.06
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	20.28	19.40	22.96	24.72
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	22.47	22.68	24.53	25.51
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	2.96	2.96	3.26	3.44
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	4.71	4.73	5.15	5.41
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	3.31	3.27	3.65	3.86
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	3.12	3.02	3.48	3.75
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	0.71	0.70	0.79	0.84
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	3.99	3.99	4.37	4.58
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	5.38	5.48	5.85	6.06
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	150.79	111.27	180.84	253.55
Winning, behandeling en distributie van water (36)	3.52	3.47	3.88	4.14
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	28.31	28.63	30.88	32.25
Bouwnijverheid (41-43)	223.76	228.39	242.94	251.56
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	22.04	22.39	23.98	24.86
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	74.16	75.27	80.83	83.85
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	37.27	36.66	41.17	43.67
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	631.44	645.18	685.36	709.67
Vervoer over water (50)	16.28	16.64	17.67	18.28
Luchtvaart (51)	0.58	0.59	0.63	0.66
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	312.77	318.89	339.80	352.46
Posterijen en koeriers (53)	18.86	19.25	20.48	21.22
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	15.03	14.89	16.57	17.45
Uitgeverijen (58)	4.85	4.93	5.27	5.48

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	3.53	3.58	3.85	4.02
Telecommunicatie (61)	15.98	16.10	17.45	18.25
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	31.14	31.61	33.92	35.18
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	14.39	14.55	15.69	16.43
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	11.22	11.42	12.20	12.67
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	20.45	20.78	22.26	23.18
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	27.97	26.90	31.54	33.74
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	38.89	39.33	42.44	44.33
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	33.13	33.78	35.99	37.29
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	4.13	4.14	4.53	4.75
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	1.14	1.16	1.24	1.29
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	1.67	1.67	1.83	1.91
Verhuur en lease (77)	39.28	40.15	42.63	44.13
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	3.44	3.50	3.74	3.88
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0.17	0.17	0.19	0.20
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	54.61	55.73	59.30	61.43
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	125.77	127.81	136.75	141.09
Onderwijs (85)	13.49	13.58	14.75	15.34
Menselijke gezondheidszorg (86)	52.39	53.09	57.06	59.20
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	18.78	18.71	20.55	21.08
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	2.56	2.57	2.80	2.91
Sport, ontspanning en recreatie (93)	3.99	3.99	4.38	4.63
Verenigingen (94)	1.99	1.96	2.19	2.31
Reparatie van computers en consumentenartikelen (95)	8.94	9.13	9.70	10.05
Overige persoonlijke diensten (96)	12.68	12.84	13.82	14.32
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0.00	0.00	0.00	0.00
Extra-territoriale organisaties (99)	0.00	0.00	0.00	0.00
Totaal bedrijven	2237.32	2226.15	2455.25	2619.08
Huishoudens	2055.80	2086.22	2238.59	2301.19
Niet-residenten	14.57	10.54	17.56	24.93
Niet toegewezen	0.00	0.00	0.00	0.00
Totaal	4307.70	4322.90	4711.40	4945.20

3. Vervoerbelastingen

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	5.24	5.44	5.49	5.97
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	2.46	2.52	2.43	2.60
Visserij en aquacultuur (03)	1.29	1.28	1.28	1.33
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	0.37	0.39	0.36	0.37
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	8.78	9.54	8.88	9.21
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	2.69	2.66	2.57	2.61
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	1.96	2.05	2.00	2.09
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	0.53	0.53	0.49	0.49
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	2.71	2.77	2.72	2.81
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	0.09	0.06	0.06	0.06
Vervaardiging van chemische producten (20)	1.99	2.00	1.91	1.98
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	0.17	0.16	0.15	0.15
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	1.37	1.41	1.41	1.47
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	5.89	6.30	5.56	6.05
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	0.63	0.63	0.59	0.60
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	10.11	10.47	10.13	10.79
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	0.65	0.63	0.67	0.66
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	1.12	1.15	1.14	1.19
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	3.47	3.61	3.52	3.69
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	1.63	1.68	1.74	1.80
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	0.22	0.23	0.23	0.23
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	3.71	3.94	3.83	3.91
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	2.29	2.44	2.29	2.59
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	9.33	9.66	9.82	10.20
Winning, behandeling en distributie van water (36)	1.78	2.01	2.01	2.04
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	10.18	11.74	10.42	10.80
Bouwnijverheid (41-43)	99.87	110.06	109.74	119.16
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	47.56	49.28	53.85	49.86
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	54.36	58.19	56.22	58.87
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	36.12	39.00	39.16	41.11
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	87.47	97.63	85.33	91.41
Vervoer over water (50)	0.32	0.32	0.31	0.30
Luchtvaart (51)	0.15	0.15	0.15	0.15
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	10.69	10.64	10.24	10.98
Posterijen en koeriers (53)	5.33	5.67	4.84	4.73
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	11.58	12.51	13.06	13.70
Uitgeverijen (58)	0.92	0.96	1.01	1.05

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	1.58	1.65	1.70	1.77
Telecommunicatie (61)	3.06	3.79	3.93	4.06
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	9.62	9.90	10.10	11.08
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	24.73	25.18	25.38	26.72
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	23.77	24.06	24.51	25.45
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	13.92	14.64	15.44	16.22
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	8.18	8.85	9.24	9.79
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	20.14	22.04	23.61	25.61
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	8.07	8.82	9.04	9.83
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	4.90	5.21	5.23	5.52
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	2.49	2.51	2.64	2.81
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	0.70	0.82	0.85	0.90
Verhuur en lease (77)	137.81	141.37	140.88	148.84
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	60.35	51.93	56.33	60.46
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	10.88	11.62	12.07	13.06
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	7.57	8.65	8.96	10.15
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	19.57	21.38	20.61	22.11
Onderwijs (85)	14.43	15.98	16.69	17.79
Menselijke gezondheidszorg (86)	12.25	13.04	13.60	13.79
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	1.23	1.32	1.36	1.42
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	0.68	0.73	0.71	0.74
Sport, ontspanning en recreatie (93)	2.63	2.94	3.02	3.22
Verenigingen (94)	1.88	2.23	2.30	2.38
Reparatie van computers en consumentenartikelen (95)	0.78	0.81	0.85	0.88
Overige persoonlijke diensten (96)	3.72	4.28	4.73	5.38
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0.00	0.00	0.00	0.00
Extra-territoriale organisaties (99)	0.68	0.00	0.10	0.23
Totaal bedrijven	830.59	873.46	869.52	917.21
Huishoudens	1640.39	1678.37	1725.23	1880.84
Niet-residenten	65.52	66.37	67.65	70.25
Niet toegewezen	0.00	0.00	0.00	0.00
Totaal	2536.50	2618.20	2662.40	2868.30

4. Belastingen op vervuiling

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	7.60	4.40	4.70	5.00
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	0.00	0.00	0.00	0.00
Visserij en aquacultuur (03)	0.00	0.00	0.00	0.00
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	0.01	0.01	0.01	0.01
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	10.06	10.17	10.62	10.42
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	0.15	0.16	0.18	0.15
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	0.06	0.06	0.07	0.06
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	0.07	0.07	0.08	0.07
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	0.07	0.08	0.09	0.08
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	1.32	1.40	1.63	1.35
Vervaardiging van chemische producten (20)	2.43	2.58	3.00	2.49
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	0.13	0.14	0.16	0.13
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	0.09	0.10	0.12	0.10
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	0.23	0.24	0.28	0.23
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	0.16	0.17	0.20	0.17
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	0.20	0.20	0.24	0.22
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	0.07	0.08	0.09	0.08
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	0.10	0.06	0.07	0.22
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	0.07	0.05	0.06	0.16
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	0.32	0.34	0.40	0.33
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	0.03	0.03	0.03	0.03
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	0.05	0.05	0.06	0.05
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	0.03	0.04	0.04	0.03
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	0.02	0.02	0.02	0.02
Winning, behandeling en distributie van water (36)	29.75	31.51	36.71	30.41
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	71.69	56.20	54.23	58.89
Bouwnijverheid (41-43)	0.40	0.42	0.49	0.41
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	0.12	0.12	0.14	0.12
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	0.50	0.53	0.61	0.51
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	1.12	1.19	1.38	1.15
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	0.26	0.28	0.32	0.27
Vervoer over water (50)	0.00	0.00	0.00	0.00
Luchtvaart (51)	0.00	0.00	0.00	0.00
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	1.31	1.39	1.62	1.34
Posterijen en koeriers (53)	0.04	0.04	0.05	0.04
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	44.56	44.93	46.61	46.21
Uitgeverijen (58)	0.04	0.05	0.05	0.04

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	0.36	0.36	0.38	0.37
Telecommunicatie (61)	0.05	0.05	0.06	0.05
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	0.16	0.17	0.18	0.17
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	0.95	1.01	1.17	0.97
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0.04	0.04	0.05	0.04
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	0.08	0.09	0.10	0.08
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	21.18	22.43	26.13	21.65
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	0.46	0.49	0.57	0.47
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	0.09	0.09	0.11	0.09
Spur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	0.10	0.11	0.13	0.11
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	0.00	0.00	0.00	0.00
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	0.05	0.05	0.06	0.05
Verhuur en lease (77)	0.01	0.01	0.02	0.01
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	0.03	0.03	0.03	0.03
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0.00	0.00	0.00	0.00
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	0.18	0.19	0.22	0.18
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	6.71	6.95	7.79	7.02
Onderwijs (85)	0.31	0.33	0.38	0.32
Menselijke gezondheidszorg (86)	2.32	2.39	2.62	2.39
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	2.71	2.78	3.02	2.79
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	0.49	0.50	0.53	0.51
Sport, ontspanning en recreatie (93)	2.29	2.32	2.44	2.37
Verenigingen (94)	0.51	0.54	0.61	0.52
Reparatie van computers en consumentenartikelen (95)	0.01	0.01	0.01	0.01
Overige persoonlijke diensten (96)	0.34	0.35	0.38	0.35
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0.00	0.00	0.00	0.00
Extra-territoriale organisaties (99)	0.00	0.00	0.00	0.00
Totaal bedrijven	212.52	198.40	211.38	201.35
Huishoudens	267.80	264.11	274.79	273.33
Niet-residenten	0.00	0.00	0.00	0.00
Niet toegewezen	1.18	1.19	1.23	0.00
Totaal	481.50	463.70	487.40	475.90

5. Belastingen op hulpbronnen

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Teelt van gewassen, veeteelt, jacht en diensten in verband met deze activiteiten (01)	0	0	0	0
Bosbouw en de exploitatie van bossen (02)	0	0	0	0
Visserij en aquacultuur (03)	0	0	0	0
Mijnbouw en ondersteunende activiteiten in verband met de mijnbouw (05-09)	0	0	0	0
Vervaardiging van voedingsmiddelen, dranken en tabaksproducten (10-12)	0	0	0	0
Vervaardiging van textiel, kleding, leer en producten van leer (13-15)	0	0	0	0
Houtindustrie en vervaardiging van artikelen van hout en van kurk, exclusief meubelen; vervaardiging van artikelen van riet en van vlechtwerk (16)	0	0	0	0
Vervaardiging van papier en papierwaren (17)	0	0	0	0
Drukkerijen, reproductie van opgenomen media (18)	0	0	0	0
Vervaardiging van cokes en van geraffineerde aardolieproducten (19)	0	0	0	0
Vervaardiging van chemische producten (20)	0	0	0	0
Vervaardiging van farmaceutische grondstoffen en producten (21)	0	0	0	0
Vervaardiging van producten van rubber of kunststof (22)	0	0	0	0
Vervaardiging van andere niet-metaalhoudende minerale producten (23)	0	0	0	0
Vervaardiging van metalen in primaire vorm (24)	0	0	0	0
Vervaardiging van producten van metaal, exclusief machines en apparaten (25)	0	0	0	0
Vervaardiging van informaticaproducten en van elektronische en optische producten (26)	0	0	0	0
Vervaardiging van elektrische apparatuur (27)	0	0	0	0
Vervaardiging van machines, apparaten en werktuigen, n.e.g. (28)	0	0	0	0
Vervaardiging en assemblage van motorvoertuigen, aanhangwagens en opleggers (29)	0	0	0	0
Vervaardiging van andere transportmiddelen (30)	0	0	0	0
Vervaardiging van meubelen; overige industrie (31-32)	0	0	0	0
Reparatie en installatie van machines en apparaten (33)	0	0	0	0
Productie en distributie van elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht (35)	0	0	0	0
Winning, behandeling en distributie van water (36)	0	0	0	0
Afvalwaterafvoer; inzameling, verwerking en verwijdering van afval; terugwinning; sanering en ander afvalbeheer (37-39)	0	0	0	0
Bouwnijverheid (41-43)	0	0	0	0
Groot- en detailhandel in en onderhoud en reparatie van motorvoertuigen en motorfietsen (45)	0	0	0	0
Groothandel en handelsbemiddeling, met uitzondering van de handel in motorvoertuigen en motorfietsen (46)	0	0	0	0
Detailhandel, met uitzondering van de handel in auto's en motorfietsen (47)	0	0	0	0
Vervoer te land en vervoer via pijpleidingen (49)	0	0	0	0
Vervoer over water (50)	0	0	0	0
Luchtvaart (51)	0	0	0	0
Opslag en vervoerondersteunende activiteiten (52)	0	0	0	0
Posterijen en koeriers (53)	0	0	0	0
Verschaffen van accommodatie; eet- en drinkgelegenheden (55-56)	0	0	0	0
Uitgeverijen (58)	0	0	0	0

<i>in miljoenen euro's</i>	2008	2009	2010	2011
Productie van films en video- en televisieprogramma's, maken van geluidsopnamen en uitgeverijen van muziekopnamen; programmeren en uitzenden van radio- en televisieprogramma's (59-60)	0	0	0	0
Telecommunicatie (61)	0	0	0	0
Ontwerpen en programmeren van computerprogramma's, computerconsultancyactiviteiten en aanverwante activiteiten; dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatie (62-63)	0	0	0	0
Financiële dienstverlening, exclusief verzekeringen en pensioenfondsen (64)	0	0	0	0
Verzekeringen, herverzekeringen en pensioenfondsen, exclusief verplichte sociale verzekeringen (65)	0	0	0	0
Ondersteunende activiteiten voor verzekeringen en pensioenfondsen (66)	0	0	0	0
Exploitatie van en handel in onroerend goed (68)	0	0	0	0
Rechtskundige en boekhoudkundige dienstverlening; activiteiten van hoofdkantoren; adviesbureaus op het gebied van bedrijfsbeheer (69-70)	0	0	0	0
Architecten en ingenieurs; technische testen en toetsen (71)	0	0	0	0
Speur- en ontwikkelingswerk op wetenschappelijk gebied (72)	0	0	0	0
Reclamewezen en marktonderzoek (73)	0	0	0	0
Overige gespecialiseerde wetenschappelijke en technische activiteiten; veterinaire diensten (74-75)	0	0	0	0
Verhuur en lease (77)	0	0	0	0
Terbeschikkingstelling van personeel (78)	0	0	0	0
Reisbureaus, reisorganisatoren, reserveringsbureaus en aanverwante activiteiten (79)	0	0	0	0
Beveiligings- en opsporingsdiensten; diensten in verband met gebouwen; landschapsverzorging; administratieve en ondersteunende activiteiten ten behoeve van kantoren en overige zakelijke activiteiten (80-82)	0	0	0	0
Openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen (84)	0	0	0	0
Onderwijs (85)	0	0	0	0
Menselijke gezondheidszorg (86)	0	0	0	0
Maatschappelijke dienstverlening met en zonder huisvesting (87-88)	0	0	0	0
Creatieve activiteiten, kunst en amusement; bibliotheken, archieven, musea en overige culturele activiteiten; loterijen en kansspelen (90-92)	0	0	0	0
Sport, ontspanning en recreatie (93)	0	0	0	0
Verenigingen (94)	0	0	0	0
Reparatie van computers en consumentenartikelen (95)	0	0	0	0
Overige persoonlijke diensten (96)	0	0	0	0
Huishoudens als werkgever van huishoudelijk personeel en niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten door particuliere huishoudens voor eigen gebruik (97-98)	0	0	0	0
Extra-territoriale organisaties (99)	0	0	0	0
Totaal bedrijven	0	0	0	0
Huishoudens	0	0	0	0
Niet-residenten	0	0	0	0
Niet toegewezen	27.9	41.7	44.2	39.9
Totaal	27.9	41.7	44.2	39.9

Methodologie

Inleiding

De eerste stap om de milieu-economische rekening voor de milieubelastingen volgens economische activiteit (ETEA) op te stellen, is de identificatie van de milieubelastingen in België. Volgens Eurostat (2001) dient elke belasting met als belastinggrondslag een fysieke eenheid van iets dat een bewezen specifiek negatief effect op het milieu heeft, beschouwd te worden als een milieubelasting. De identificatie van de milieubelastingen is het onderwerp van deel 1 van deze methodologische nota. Zodra de milieubelastingen geïdentificeerd zijn, kunnen ze toegewezen worden aan de betaler van de belastingen (bedrijfstakken³, huishoudens en niet-ingezetenen). Dat wordt besproken in deel 2.

De methodologie om de ETEA voor België op te stellen houdt rekening met de richtlijnen van Eurostat.⁴ Dat houdt in dat milieubelastingen worden opgedeeld in vier categorieën, namelijk energiebelastingen, vervoerbelastingen, belastingen op vervuiling en belastingen op hulpbronnen, en dat belastingen op toegevoegde waarde niet worden meegerekend.

Energiebelastingen omvatten alle belastingen op energieproducten die zowel gebruikt worden voor transport als voor stationaire doeleinden. Vervoerbelastingen omvatten alle belastingen op het bezit en het gebruik van motorvoertuigen, die losstaan van het energieverbruik voor transportdoeleinden. Belastingen op vervuiling omvatten belastingen op gemeten of geschatte lucht- en waterremissies, op het beheer van vast afval en op geluidsoverlast. Belastingen op hulpbronnen omvatten de belasting op watergebruik en het gebruik van grondstoffen afkomstig uit de bos- en mijnbouw.⁵

³ Op het NACE Rev.2 A64 aggregatieniveau.

⁴ Zie Eurostat (2001) en Eurostat (2003). Er werd een ontwerpversie van een herziene statistische gids voorgelegd aan de Eurostat Working Group on Environmental Expenditure Statistics van 21 maart 2013. Deze herziene statistische gids, Eurostat (2013), is beschikbaar als vergaderdocument ENV_EXP_WG_5.2_2013 op de volgende CIRCABC-pagina: https://circabc.europa.eu/faces/jsp/extension/wai/navigation/container.jsp?FormPrincipal:_idcl=FormPrincipal:_id3&FormPrincipal_SUBMIT=1&id=7e46e563-14d3-42d2-b558-ae03fbbf0779&javax.faces.ViewState=rO0ABXVyABNbTGphdmEubGFuZy5PYmplY3Q7kM5YnxBzKWwCAAB4cAAAAAN0AAEzcHQAKy9qc3AvZXh0ZW5zaW9uL3dhaS9uYXZpZ2F0aW9uL2NvbnRhaW5lci5qc3A=

⁵ De belastingen op olie- en gasontginning worden niet in aanmerking genomen, maar deze zijn sowieso niet relevant voor België.

1. Identificatie van de milieubelastingen

Dit deel verklaart hoe de milieubelastingen geselecteerd en toegewezen worden aan één van de vier verschillende belastingtypes (energie, vervoer, vervuiling en hulpbronnen).

In het kader van het ESA95-transmissieprogramma bezorgen de EU-lidstaten jaarlijks hun National Tax List (NTL) aan Eurostat. De NTL omvat een overzicht van alle belastingen en sociale bijdragen en deelt die in volgens economische functie (verbruik, kapitaaluitgaven, arbeid...). De NTL geeft ook aan welke belastingen milieubelastingen zijn. In de NTL worden drie types van milieubelastingen onderscheiden: energiebelastingen, vervoerbelastingen, en belastingen op vervuiling en hulpbronnen. Belastingen op vervuiling en hulpbronnen worden bijgevolg als één type beschouwd en zullen opgesplitst moeten worden om de ETEA-standaardtabellen in te vullen.

De volgende **energie**belastingen werden geïdentificeerd in de Belgische NTL⁶ van 2012 (met de codes van de nationale rekeningen tussen haakjes):

- Accijnzen op minerale olie (D2122CA+D214AA)⁷;
- Accijnzen op vloeibaar aardgas en andere vloeibare koolwaterstofgassen en benzol (D2122CB+D214AB);
- Bijdrage voor controle op de huisbrandstookolie (D2122CN+D214AM);
- Bijdrage op de aardolieproducten aangewend voor verwarming (D2122CN+D214AN);
- Bijdrage op de energie (D2122CO+D214AO);
- Federale bijdrage op de elektriciteit en de aardgas (D214AP).

De accijnzen op vloeibaar aardgas en andere vloeibare koolwaterstofgassen en benzol zijn gelijk aan nul.

De volgende **vervoer**belastingen werden onderscheiden in de Belgische NTL van 2012:

- Inschrijvingstaks (D214DA);
- Belasting op de inverkeersstelling (D214DB);
- Verkeersbelasting betaald door de bedrijven (D29BA)⁸;
- Verkeersbelasting betaald door de gezinnen (D59DA)⁹;
- Eurovignet (D29BC);
- Met accijsrecht gelijkgestelde belasting betaald door de bedrijven (D29DB);
- Met accijsrecht gelijkgestelde belasting betaald door de gezinnen (D59DB).

⁶ Dit hoofdstuk is gebaseerd op de NTL, die in 2012 aan Eurostat werd bezorgd, aangezien de finale versie voor 2013 nog niet beschikbaar is. Vergelijking met een voorlopige versie van de NTL 2013 toont dat er geen veranderingen werden aangebracht in het aanmerken van de individuele belastingen als milieubelastingen.

⁷ Belastingen waarvan de code begint met D21 zijn productgebonden belastingen.

⁸ Belastingen waarvan de code begint met D29 zijn niet-productgebonden belastingen op de productie.

⁹ Belastingen waarvan de code begint met D59 zijn belastingen op vermogen enz. Ze omvatten belastingen op vermogen en betalingen door huishoudens voor het verkrijgen van vergunningen. Merk op dat voor huishoudens belastingen op het bezit van een voertuig beschouwd worden als een betaling voor het verkrijgen van een vergunning, terwijl die voor bedrijven beschouwd worden als een belasting op hun productie.

De inschrijvingstaks bedraagt nul.

De volgende belastingen op **vervuiling en op hulpbronnen** werden onderscheiden in de Belgische NTL van 2012:

- Verpakkingsheffing (D2122CP+D214AY);
- Milieuheffing (D2122CQ+D214AZA);
- Ecotaks (D2122CR+D214AZB);
- Waterbelasting (D214AQ+D29FC);
- Afvalstoffenheffing (D29FA);
- Heffing op mest (D29FB);
- Belasting op huishoudelijk afval (D59BA).

Al de tot dusver besproken belastingen werden gecodeerd als milieubelastingen in de NTL. Er is echter één vervoerbelasting in de NTL die niet gecodeerd werd als milieubelasting, terwijl dat wel het geval zou moeten zijn, namelijk de bijkomende heffing op autoverzekeringspremies (D214GC). Men zou kunnen aanvoeren dat een verzekering geen fysieke eenheid is die schadelijk voor het milieu is, maar niemand koopt een autoverzekering zonder auto en een auto is een fysieke eenheid die schadelijk is voor het milieu. Daarom beschouwt Eurostat de bijkomende heffing op autoverzekeringspremies als een milieubelasting.

De gedetailleerde regionale belastingdata zijn nodig om de belastingen op vervuiling en op hulpbronnen in de NTL op te splitsen in twee samenstellende componenten. De meeste van die belastingen werden ingevoerd om vervuiling tegen te gaan. Bij de waterbelastingen zijn er drie regionale belastingen die eerder gekoppeld zijn aan grondstofgebruik dan aan vervuiling, namelijk:

- Vlaamse grondwatertaks;
- Vlaamse heffing watervang;
- Waalse heffing op wateropname.¹⁰

Alle belastingen die als milieubelastingen gekwalificeerd worden, moeten toegewezen worden aan de economische actoren die ervoor betalen. Dit wordt besproken in deel 2.

¹⁰ De Waalse heffing op wateropname is een heffing op drinkbaar grondwater en niet-drinkbaar oppervlaktewater.

2. Toewijzing aan de belastingbetalers

Om de gegevens van de milieubelastingen te kunnen verbinden met andere gegevens van de milieurekeningen, moeten we die gegevens toewijzen aan bedrijfstakken¹¹, huishoudens en niet-ingezetenen. Voor sommige belastingen is dat vrij gemakkelijk, voor andere moeten we op zoek gaan naar een verdeelsleutel.

2.1. Energiebelastingen

Alle energiebelastingen worden toegewezen aan bedrijfstakken en huishoudens op basis van een gedetailleerde belastingstudie die werd uitgevoerd in het kader van het opstellen van de monetaire aanbod- en gebruikstabellen als onderdeel van de compilatie van de monetaire input-outputtabellen voor het jaar 2010. De gedetailleerde belastingstudie voor de input-outputtabellen 2010 is de eerste studie die conform is met de NACE Rev.2. Aangezien de finale cijfers voor de belastingen, die deel uitmaken van aanbod- en gebruikstabellen in evenwicht, nog niet beschikbaar zijn, werd een voorlopige versie van de belastingstudie gebruikt om de energiebelastingen toe te wijzen aan de betalers van de verschillende belastingen¹².

2.1.1. Accijnzen op minerale olie (D2122CA+D214AA)

De accijnzen op minerale olie zijn beschikbaar in de NTL als één waarde voor alle verschillende producten waarop accijnzen verschuldigd zijn. De accijnzen op minerale olie worden betaald per liter diesel, benzine, lichte stookolie en kerosine, per ton steenkool, zware stookolie, LPG en methaangas en per megawattuur elektriciteit en aardgas.¹³ Accijnzen op de verschillende soorten minerale olie zijn uiteraard niet gelijk. Voor diesel is er zelfs een verschillend tarief afhankelijk van het feit of die gebruikt wordt voor verwarming of voor transportdoeleinden. De waarde moet daarom niet alleen worden toegewezen aan bedrijfstakken en huishoudens, maar ook worden opgesplitst over verschillende producten waarop accijnzen betaald dienden te worden in 2010. Dat kan door eerst de theoretische accijnsbetalingen te berekenen, op basis van het gebruik van de verschillende producten, een gemiddelde prijs van die producten¹⁴ en de verschillende belastingtarieven op die producten, rekening houdend met de bestaande belastingvrijstellingen. In een tweede fase worden de betalingen door bedrijfstakken en huishoudens proportioneel aangepast aan de reële accijnsbetalingen per product, afkomstig van de FOD Financiën¹⁵.

¹¹ EU-verordening 691/2011 vereist dat de belastingen betaald door de producenten toegewezen worden aan bedrijven op A64-niveau van de NACE Rev.2 classificatie.

¹² In 2014 zullen herziene cijfers voor 2008-2011, berekend op basis van de finale cijfers, naar Eurostat gestuurd worden.

¹³ Zie OESO/EMA-databank voor instrumenten voor milieubeleid en beheer van natuurlijke hulpbronnen <http://www2.oecd.org/ecoinst/queries/index.htm> (versies van april 2010 en 2013)

¹⁴ Er moet een gemiddelde prijs in aanmerking genomen worden, aangezien de accijnzen betaald worden per liter of ton. Om de in theorie betaalde accijnzen te berekenen, moet het monetair gebruik van de verschillende producten omgezet worden in de aangepaste fysieke eenheden door middel van die gemiddelde prijs.

¹⁵ Voor de belangrijkste minerale olieproducten, diesel voor transport en benzine, is het verschil tussen de theoretische en de reële totale accijnsbetalingen klein. Voor het jaar 2005 bedroeg het verschil amper 0,2% voor diesel en 14% voor benzine.

Een deel van de accijnzen op minerale oliën voor transportdoeleinden dient in feite toegewezen te worden aan niet-residenten die tanken in België. Er bestaat echter geen enkele informatie over hoeveel niet-residenten tanken in België. In de huidige versie van de Belgische ETEA worden de op het Belgische territorium door zowel residenten als niet-residenten betaalde accijnzen bijgevolg volledig toegewezen aan Belgische residenten. Hoewel dit uiteraard niet correct is, heeft het wel als voordeel dat de verdeling van de accijnzen op minerale oliën voor transportdoeleinden overeenstemt met de verdeling van het energieverbruik en de luchtvervuilende emissies in de milieu-economische rekeningen.

2.1.2. Bijdrage voor controle op de huisbrandstookolie (D2122CN+D214AM)

De bijdrage voor controle op de huisbrandstookolie is een belasting die betaald wordt per liter gekochte huisbrandstookolie. Ze is dus beperkt tot één product, namelijk diesel voor verwarming. Een theoretische bijdrage wordt berekend op basis van het gebruik van diesel voor verwarming en het verschillende belastingtarief volgens dieselgebruiker. In een tweede stap worden de betalingen door bedrijfstakingen en huishoudens proportioneel aangepast aan de reële totale waarde van de bijdrage.

2.1.3. Bijdrage op de aardolieproducten aangewend voor verwarming (D2122CN+D214AN)

De bijdrage op de aardolieproducten aangewend voor verwarming is een belasting betaald per liter diesel, kerosine en propaan aangewend voor verwarmingsdoeleinden. De inkomsten moeten aangewend worden om tegemoet te komen aan de verwarmingsbehoeften van de armere bevolking. Er zijn geen gegevens voorhanden om de belasting toe te wijzen aan de drie verschillende brandstoftypes. Aangezien het gebruik van kerosine en propaan miniem is in vergelijking met het dieselgebruik, is de toewijzing enkel gebaseerd op die laatste. Een theoretische bijdrage wordt berekend op basis van het gebruik van diesel voor verwarming en het verschillende belastingtarief volgens dieselgebruiker. In een tweede stap worden de betalingen door bedrijfstakingen en huishoudens proportioneel aangepast aan de reële totale waarde van de bijdrage.

2.1.4. Bijdrage op de energie (D2122CO+D214AO)

De bijdrage op de energie moet betaald worden op veel verschillende energieproducten. De bijdrage op de energie dient betaald te worden op het gebruik van laagspanningselektriciteit en aardgas, evenals op elke liter benzine, lichte stookolie en lamppetroleum, en op elke ton butaan en propaan. Net zoals bij de accijnzen, moet de totale waarde bijgevolg niet alleen worden toegewezen aan de bedrijfstakingen en huishoudens, maar ook worden opgesplitst over verschillende producten. Verschillende belastingtarieven worden toegepast op het gebruik van de producten. Theoretische belastingbetalingen worden berekend. En, ten slotte, worden de betalingen door de bedrijfstakingen en de huishoudens proportioneel aangepast aan de reële totale waarde van de bijdrage per product, afkomstig van de FOD Financiën.

2.1.5. Federale bijdrage op de elektriciteit en de aardgas (D214AP)

De federale bijdrage op de elektriciteit en de aardgas moet betaald worden per megawattuur. Ze wordt opgesplitst over de twee producten in de aanbodtabel. Aangezien er geen verschil is in het belastingtarief, werd de bijdrage direct toegewezen aan bedrijfstakken en huishoudens op basis van hun elektriciteits- en aardgasgebruik.

2.2. Vervoerbelastingen

In tegenstelling tot de energiebelastingen zijn niet alle vervoerbelastingen gekoppeld aan de aankoop van een product. Daarom dienden andere bronnen dan de gebruikstabel gebruikt te worden om de belastingen toe te wijzen aan bedrijfstakken en huishoudens.

2.2.1. Belasting op de inverkeersstelling (D214DB)

Deze belasting is gekoppeld aan de aankoop van een voertuig. Voor bedrijfstakken is de aankoop van een voertuig echter een investering. Dat houdt in dat in de gebruikstabel alle aankopen van voertuigen door bedrijfstakken worden samengevoegd in de investeringskolom. Het deel betaald door de huishoudens kan afgeleid worden uit de gebruikstabel, maar de toewijzing aan de verschillende bedrijfstakken vereist bijkomende gegevens. We gebruikten gegevens van de DIV¹⁶ over de inschrijving van voertuigen door bedrijfstakken ingedeeld volgens de NACE Rev.2. De belasting op de inverkeersstelling is zeer verscheiden volgens het type voertuig dat in het verkeer gebracht wordt. Ze wordt betaald wanneer een auto, minibus, motorfiets, boot of vliegtuig in het verkeer wordt gebracht. Om de theoretische belastingbetalingen te berekenen, zoals ook gedaan werd voor de energiebelastingen, zijn gedetailleerde gegevens nodig over de voertuigtypes die door de verschillende bedrijfstakken werden aangekocht. Die gegevens zijn niet zomaar voorhanden. De verkeersbelasting betaald door de bedrijven wordt daarom verdeeld over de verschillende bedrijfstakken op basis van het totaal aantal nieuw ingeschreven voertuigen.

2.2.2. Verkeersbelasting betaald door de bedrijven (D29BA)

De jaarlijkse verkeersbelasting is niet gekoppeld aan de aankoop van een voertuig, maar aan het bezit ervan. Om de verkeersbelasting betaald door bedrijven te verdelen, werden gegevens over het voertuigpark¹⁷ gebruikt. Net zoals de belasting op de inverkeersstelling, is de verkeersbelasting heel verscheiden. De verkeersbelasting moet jaarlijks betaald worden door alle bezitters van auto's, touringcars en (mini)bussen, motorfietsen, motorvoertuigen voor wegvervoer en aanhangwagens en opleggers. Er zijn geen gedetailleerde gegevens beschikbaar over de spreiding van de verschillende voertuigtypes. De verkeersbelasting betaald door de bedrijven wordt daarom verdeeld over de bedrijfstakken op basis van het totaal aantal voertuigen dat ingeschreven staat als eigendom van de verschillende bedrijfstakken in een specifiek jaar.

¹⁶ Dienst Inschrijvingen Voertuigen

¹⁷ De verdeling van het voertuigpark over de bedrijven wordt berekend door de transportequipe van het FPB.

2.2.3. Verkeersbelasting betaald door de gezinnen (D59DA)

De verkeersbelasting betaald door de gezinnen wordt afzonderlijk geïdentificeerd in de NTL en kan dus rechtstreeks worden toegewezen aan de gezinnen.

2.2.4. Eurovignet (D29BC)

Het eurovignet wordt jaarlijks betaald voor elke vrachtwagen met een maximum toegelaten gewicht van minstens 12 ton. Betalingen voor het Eurovignet worden verdeeld over de bedrijfstakken op basis van voertuigparkgegevens over het vrachtwagenbezit. Enkel het totaal aantal vrachtwagens wordt in rekening gebracht, vermits gedetailleerde bedrijfsgegevens over de verschillende vrachtwagenklassen niet zomaar beschikbaar zijn.

2.2.5. Met accijsrecht gelijkgestelde belasting betaald door de bedrijven (D29DB)

De met accijsrecht gelijkgestelde belastingen zijn jaarlijkse belastingen die betaald moeten worden door de eigenaars van dieselauto's en minibussen. De meeste wagens in het bezit van Belgische bedrijven zijn dieselwagens. De met accijsrecht gelijkgestelde belasting betaald door de bedrijven wordt daarom verdeeld over de bedrijven op basis van voertuigparkgegevens over het bezit van wagens.

2.2.6. Met accijsrecht gelijkgestelde belasting betaald door de gezinnen (D59DB)

De met accijsrecht gelijkgestelde belasting betaald door de gezinnen wordt afzonderlijk onderscheiden in de NTL en kan dus rechtstreeks aan de gezinnen worden toegewezen.

2.2.7. Bijkomende heffing op autoverzekeringspremies (D214GC)

De bijkomende heffing op autoverzekeringspremies wordt verdeeld op basis van de gedetailleerde belastingstudie voor de aanbod- en gebruikstabellen van 2010. De autoverzekeringspremies kunnen daar niet apart in teruggevonden worden. De verdeling gebeurt op basis van SUT-product 65A02, schadeverzekeringen.

2.3. Belastingen op vervuiling

De meeste belastingen op vervuiling zijn gekoppeld aan de aankoop van producten, maar het is niet altijd mogelijk om de gebruiker van die producten te bepalen.

2.3.1. Verpakkingsheffing (D2122CP+D214AY)

De verpakkingsheffing moet betaald worden per hectoliter drank die individueel verpakt is in (niet-)herbruikbare verpakkingen. De verdeling over bedrijfstakken en huishoudens gebeurt op basis van de gebruikstabel. De gebruikstabel bevat verschillende types dranken waarop verpakkingsheffing betaald moet worden. Er bestaat een verschillend tarief voor herbruikbare en niet-herbruikbare verpakkingen. Het is echter onmogelijk om daarmee rekening te houden, aangezien de gebruikstabel dat verschil niet opneemt. De verpakkingsheffing waarvan het totaal uitgesplitst wordt over de

verschillende producten in de gebruikstabel wordt verdeeld over de bedrijfstakken en de huishoudens op basis van hun gebruik van de verschillende dranken.

2.3.2. Milieuheffing (D2122CQ+D214AZA)

De milieuheffing moet betaald worden voor elke kilogram aluminiumfolie voor huishoudelijk gebruik, wegwerp plastic zakken, wegwerp plastic keukengerei en plastic borden, bladen, vellen, tape, folie en andere platte vormen voor huishoudelijk gebruik, en wordt volledig toegewezen aan de huishoudens.

2.3.3. Ecotaks (D2122CR+D214AZB)

De ecotaks moet betaald worden voor elke aankoop van een batterij, een wegwerpcamera en een verpakking van bepaalde types lijm, inkt en solventen voor professioneel gebruik. De belasting moet niet betaald worden als bepaalde recyclagedoelstellingen bereikt zijn. De inkomsten uit de ecotaks zijn verwaarloosbaar. Informatie van de FOD Financiën toont dat in 2011¹⁸ 95% van de ecotaks betaald werd op batterijen. Ze worden daarom volledig toegewezen aan de huishoudens.

2.3.4. Waterbelasting (D214AQ+D29FC)

De meeste belastingen op water zijn belastingen op vervuiling. Ze werden ingevoerd om de watervervuiling te beperken. De waterbelasting is ook een regionale belasting. De Vlaamse afvalwatertaks wordt betaald per kubieke meter drinkwater. De Vlaamse watervervuilingstaks wordt betaald per eenheid vervuiling. De Waalse afvalwatertaks wordt betaald per kubieke meter huishoudelijk afvalwater, en per eenheid vervuiling voor industrieel afvalwater. De afvalwatertaks van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt betaald per kubieke meter drinkwater voor huishoudelijk afvalwater en berekend op basis van een formule die het volume aan verbruikt water combineert met de afgevoerde eenheden vervuiling voor industrieel afvalwater..

De verdeling over de verschillende belastingbetalers begint met de berekening van het deel betaald door de huishoudens. In 2010, het jaar waarvoor de gedetailleerde belastingstudie plaatsvond waarop de verdeling voor de periode 2008-2011 in de huidige versie van de ETEA gebaseerd is, was Vlaanderen de enige regio waarvoor de belasting op huishoudelijk waterverbruik nog niet teruggevallen was op nul. Informatie van de Vlaamse administratie toonde aan dat het aandeel hierin dat niet door de huishoudens betaald werd, verwaarloosbaar was. Het huishoudelijk waterverbruik werd daarom volledig toegewezen aan de huishoudens.

Belasting op water voor industrieel gebruik worden toegewezen aan individuele bedrijfstakken op basis van hun waterverbruik zoals vermeld in de gebruikstabel¹⁹.

¹⁸ Dit is het enige jaar waarvoor gegevens per product beschikbaar zijn.

¹⁹ Deze belastingen zouden in werkelijkheid gelinkt moeten worden aan de gemeten vervuiling. Dit is enkel mogelijk via rekeningen voor watervervuiling, waarin de vervuiling veroorzaakt door de activiteiten van individuele bedrijfstakken wordt geregistreerd. Op dit ogenblik bestaan zulke rekeningen niet in België.

2.3.5. Afvalstoffenheffing (D29FA)

De afvalstoffenheffing bestaat uit Vlaamse en Waalse heffingen op de inzameling en de verwerking van afval²⁰. De Vlaamse heffing op het storten en verbranden van afval wordt betaald per ton afval die verbrand of gestort wordt, alsook op voor verbranding of storting geëxporteerd afval²¹. De Waalse heffing op afvalinzameling moet betaald worden per ton gestort of verbrand commercieel en huishoudelijk afval. Ze wordt ook betaald per ton ingezameld afval²² en betaald per kubieke meter voor afval in illegale afvaldepots en voor huishoudelijk afvalbezit. Voor de inzameling en het transport van gevaarlijk afval en voor de in- en uitvoer van afval dient men over een transportvergunning te beschikken.

De Vlaamse afvalstoffenheffing wordt volledig betaald door NACE 38²³. Ook voor de Waalse afvalstoffenheffing is dat grotendeels het geval. In Wallonië wordt een deel van de belastingen echter ook betaald door andere bedrijven, en zelfs door lokale besturen die een bepaalde drempel van niet-selectieve afvalinzameling overschrijden. Momenteel is het echter niet duidelijk welk aandeel deze bedrijfstakken voor hun rekening nemen. Daarom werd de afvalstoffenheffing volledig toegekend aan NACE 38.

2.3.6. Heffing op mest (D29FB)

De mestheffing is een Vlaamse belasting die betaald wordt per kilogram geproduceerd of ingevoerd stikstof of fosfor, alsook op elke kilogram die niet verwerkt of uitgevoerd is. De heffing op mest wordt volledig toegewezen aan de landbouw (NACE 01).

2.3.7. Belasting op huishoudelijk afval (D59BA)

De heffing op huishoudelijk afval is een Waalse belasting die betaald werd door de Waalse huishoudens. Ze werd in 2007 opgeheven.

2.4. Belastingen op hulpbronnen

Er zijn slechts weinig belastingen op hulpbronnen in België. Ze maken deel uit van de waterbelasting, waarvan de belastingen op vervuiling besproken werden in deel 2.3. Het betreft de Vlaamse grondwatertaks, de Vlaamse heffing op watervang, en de Waalse heffing op wateropname. De Vlaamse grondwatertaks wordt betaald op elke kubieke meter gebruikt grondwater. De Vlaamse heffing watervang moet worden betaald door al wie meer dan 500m³ water per jaar uit waterwegen gebruikt. De Waalse heffing op opname van drinkbaar en niet-drinkbaar water moet betaald worden per kubieke meter gebruikt grondwater. Er bestaan geen verdeelsleutels om deze belastingen toe te wijzen aan de betalers.

²⁰ Het is eerder vreemd dat deze heffing 'afvalstoffenheffing' wordt genoemd in plaats van 'heffing op afvalproductie', aangezien ze ingedeeld wordt onder D29 in plaats van D21, de belastingcode die alle productgebonden belastingen groepeerd.

²¹ Bij export wordt enkel het verschil tussen de Vlaamse heffing en de heffing betaald buiten Vlaanderen aangerekend.

²² De belasting wordt betaald door bedrijven die afval inzamelen, alsook de lokale besturen indien ze een bepaalde drempel van niet-selectieve afvalinzameling overschrijden.

²³ Informatie van OVAM.

2.4.1. Waterbelasting (D214AQ+D29FC)

De Vlaamse grondwatertaks en de Waalse heffing op wateropname kan niet toegewezen worden aan de betalers. Deze waarde wordt daarom opgenomen in de regel 'niet-toegewezen'.

2.4.2. Vlaamse heffing watervang (D29FC)

Er bestaat geen verdeelsleutel om de Vlaamse heffing watervang toe te wijzen aan de betalers. Deze waarde wordt daarom opgenomen in de regel 'niet-toegewezen'.

3. Referenties

Eurostat (2001), Environmental Taxes – A statistical guide, Luxemburg, 44p.

Eurostat (2003), Allocation of environmental taxes to industries – Recommendations by the NAMEA Air Task Force, 26-27 June, Luxemburg, 15p.

Eurostat (2013), Environmental taxes – revised statistical guide 2013, Luxemburg, 41p. (draft version)